

NEKROLOG

Vzpomínka na Jána Švidroně a poděkování

Ivo Telec*

Začátkem letošního léta, 20. června 2014, zemřel ve věku 62 let profesor občanského práva, JUDr. *Ján Švidroň*, CSc., ředitel Ústavu státu a práva Slovenské akademie věd v Bratislavě.

Vzpomínám, jak jsem jako akademický začátečník v roce 1991 se zaujetím pročítal jeho nepřehlédnutelnou monografii *Tvorba a právo* a pečlivě jsem si v ní podtrhával jednotlivé myšlenky. Udivilo mě a zároveň potěšilo, že mi sám autor svou knihu tehdy zaslal. Z doby pozdější připomínám podstatný právně vzdělávací význam *Švidroňových Základů práva duševního vlastnictví* a vedle toho i výraznou část dvojdílné vysokoškolské učebnice občanského práva věnovanou právě duševnímu vlastnictví; nemluvě o množství časopiseckých článků nebo o zásadním podílu na organizování vědeckých akcí, například v roce 1996 v Bratislavě, které podstatnou měrou přispěly k udržení a dalšímu rozvoji slovenské vědecké tradice v oboru práva duševního vlastnictví a také napomáhaly stálému udržování slovensko-české vědecké vzájemnosti po roce 1992. *Ján Švidroň* stál též u zrodu slovenského časopisu *Duševné vlastnictví*, který si vydobyl své místo u odborné veřejnosti právě sepsáním tvorby a práva.

Veřejná činnost profesora *Jána Švidroně* byla nepřehlédnutelná, neboť zrcadlila jeho vpravdě renesanční osobnost. Hluboké znalosti filozofie, náboženství, kultury i politiky mu byly vlastní. Nijak se jimi nechlubil. Rád je ale využíval v mnoha diskusích. I proto byly ne-

dílnou součástí jeho tvorby mnohé články právně popularizační nebo ryze novinářské, stejně jako i podnětné rozhovory. Mnohdy tak reagoval, často kriticky, na nespravedlnost a různé společenské nešvary v politice i hospodářství. Cit pro spravedlnost mu byl bytostně vlastní. Možná s tím souviselo i jeho zapálení pro politickou samostatnost Slovenska a pro jeho uplatnění ve světě. Tvůrčí duch, jímž byl profesor *Ján Švidroň* nadán, zapůsobil i tak, že se věnoval též beletrii. Navázal v ní na známé téma donquijotské svým pojetím *Poslední vize Dona Quijota*, která vyšla slovensky i anglicky. Před pár lety se profesor *Ján Švidroň* stal členem Evropské akademie věd a umění v Salcburku.

Další skupinu *Švidroňova* tvůrčího zaměření tvořily práce překladové, při kterých využíval své rozsáhlé znalosti cizích jazyků. Uváděl jimi do slovenského (a nakonec i českého) právního prostředí zahraniční myšlenky, která by jinak možná zůstaly nepovšimnuty. Profesor *Ján Švidroň* měl z čeho a odkud čerpat, včetně osobních zkušeností a kontaktů. Počátkem 90. let působil jako hostující výzkumník v mnichovském Ústavu Maxe Plancka pro zahraniční a mezinárodní patentové, autorské a soutěžní právo, který je stále stěžejním pracovištěm tohoto druhu na světě. Místem profesních setkávání se mu stal též Řím. Pobýval tam nejen v Mezinárodní organizaci pro rozvoj práva (IDLO), ale zejména pak v Mezinárodním ústavu pro sjednocení soukromého práva (UNIDROIT). Právě zde vznikl jeho slovenský překlad *Zásad mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT*, který vyšel knižně. Slovenský překlad předcházela českému. Sám *Ján Švidroň* osobně nabyl odborné zkušenosti se smluvním právem ze svých dřív-

* Prof. JUDr. Ivo Telec, CSc., vedoucí katedry soukromého práva a civilního procesu Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, e-mail: Ivo.Telec@upol.cz.

vějších působišť, například z bratislavského podniku zahraničního obchodu Slovart. Díky jeho překladovým úsilím došlo k přenesení řady právně významných myšlenek do domácího slovenského prostředí, což mívalo vliv i na formování sousedního prostředí českého. S UNIDROIT zůstával *Ján Švidroň* spjat i nadále, když se stal dopisovatelem této mezinárodní organizace a všestranným propagátorem její činnosti. Zorganizoval i depozitní knihovnu UNIDROIT na Právnické fakultě Trnavské univerzity v Trnavě.

Přes veškeré praktické zkušenosti včetně advokátních spatřoval *Ján Švidroň* své hlavní profesní i životní poslání v práci akademické, včetně výzkumu. Po léta proto pracoval v Ústavu státu a práva Slovenské akademie věd v Bratislavě nebo na Právnické fakultě Univerzity Komenského. Úzké sepjetí získal s novým tvůrčím prostředím trnavské právnické fakulty, kde po jednu dobu působil jako proděkan pro vědu a výzkum. Pomáhal i nově založené fakultě banskobystrické. Sám byl přitom absolventem košické právnické fakulty. Mimořádný *Švidroňův* počín byl spjat s trnavskou právnickou fakultou, kde založil a vedl Ústav práva duševního vlastnictví, který se rozvinul do zavedeného výzkumného pracoviště celoslovenského významu. Poděkování *Jánu Švidroňovi* náleží též za to, že kolem sebe dokázal soustředit nadané studenty, šikovné doktordandy, a tak vpravdě vybudovat slovenskou vědeckou

školu v poměrně složitém oboru práva duševního vlastnictví. Z okruhu jeho doktorandů či dalších studentů postupně vyrostly a stále vyrůstají ve svém oboru obecně právně uznávané osobnosti, výzkumníci, advokáti i úředníci. Profesor *Ján Švidroň* tomu všemu vybudoval základy nejen vědomostní, organizační a institucionální, ale doslova a do písmene vložil do dosahování tohoto ideálu i kus sám sebe. I proto nebo právě proto se mu to vše podařilo. Zapojil se navíc i do dílčích prací na evropském občanském zákoníku. I v této činnosti našel své následovníky.

Nikoli na posledním místě se sluší poděkovat profesoru *Jánu Švidroňovi* za úsilí a osobní nasazení, s nímž bojoval za právo, spravedlnost i obyčejnou lidskou slušnost. Právě boj za právo chápal jako civilizační kulturní nutnost, charakterizovanou prolínáním morálnosti a právnosti. Bral se nejen proti bezduché aplikaci právních předpisů, ale i proti znásilňování tvořivého lidského ducha dočasnou hmotou. Právě tak o tom hovořival při našich dlouhých procházkách kolem Dunaje v Bratislavě.

Tvorba a právo byly tématy jeho života.

Vděční vzpomínáme!

Ivo Telec